

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2019-04-05

Närvarande: F.d. justitieråden Eskil Nord och Lena Moore samt justitierådet Dag Mattsson

Tillsyn över och ingripanden mot advokatväsendet vid tillämpning av penningtvättslagen

Enligt en lagrådsremiss den 28 mars 2019 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,
2. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
4. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Hanna Oljelund.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Inledande synpunkter

I lagrådsremissen förekommer "advokatväsendet" som samlingsbegrepp för advokater och advokatbolag. Ordet kan inte användas när det handlar om ingripanden; advokatväsendet som sådant kan inte bli föremål för ingripanden, endast advokater och advokatbolag.

Lagrådet föreslår att orden "om ingripande mot advokatväsendet" utgår i lagförslag 3 och, i lagförslag 4, att "advokatväsendet" ersätts med "advokater och advokatbolag" i rubriken till 7 a kap. och att 7 a kap. 1 § formuleras om i enlighet med Lagrådets förslag nedan. Motsvarande ändring ska i så fall göras också i lagförslag 2. Vidare kan det övervägas att ersätta "advokatväsendet" med "advokater och advokatbolag" i namnet på kommande proposition (jfr lagrådsremissens namn).

Förslaget till lag om ändring i lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

7 kap. 1 §

Det nya andra stycket kan förenklas enligt följande.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 20 finns i 8 kap. rättegångsbalken och i 7 a kap. denna lag.

7 kap. 12 §

Enligt förslaget ska orden "verksamhetsutövarens styrelse, är dess verkställande direktör eller på motsvarande sätt företräder verksamhetsutövaren, eller är ersättare för någon av dem" bytas ut mot orden "verksamhetsutövarens ledning". Ändringen anges i författningskommentaren vara endast språklig och det har vid

föredragningen upplysts att avsikten enbart är att anpassa formuleringen till 7 kap. 6 § andra stycket. "Verksamhetsutövarens ledning" är inget entydigt begrepp. Eftersom paragrafen innehåller de grundläggande bestämmelserna om mot vilka fysiska personer i verksamhetsutövarens ledning som ingripanden får ske är det angeläget att regleringen är klar och entydig. Den föreslagna ändringen bör inte genomföras. (Se även Lagrådets synpunkter vid remissens 7 a kap. 6 §.)

7 a kap. – struktur och rubriker

Lagrådet föreslår en ändrad lydelse av kapitelrubriken, se Lagrådets inledande synpunkter.

Remissens 11 § om vilka omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande är tillämplig på alla slags ingripanden mot advokater och advokatbolag och bör placeras tidigare i kapitlet, förslagsvis som en ny 5 §.

Kapitlet skulle vinna i klarhet om antalet rubriker minskar. Lagrådet föreslår att de kursiverade rubrikerna före remissens 5, 7 och 9 §§ utgår (med den följd att rubriken före remissens 10 § blir en fet rubrik). Den feta rubriken före remissens 5 § kan förkortas till "Sanktionsavgift och tillfälligt förbud att ingå i advokatbolags ledning".

7 a kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen utformas enligt följande (jfr Lagrådets inledande synpunkter).

Vid tillämpningen av denna lag gäller för advokater de grundläggande bestämmelserna om tillsyn och ingripanden i 8 kap. rättegångsbalken och 4–11 §§ i detta kapitel.

Remissens 7 a kap. 6 §

Andra stycket 2 bör byggas ut enligt följande (jfr Lagrådets synpunkter vid 7 kap. 12 § ovan).

2. en person som ingår i advokatbolagets styrelse, är dess verkställande direktör eller på motsvarande sätt företräder advokatbolaget, eller är ersättare för någon av dem, genom